

AVALUACIÓ ESTÀRTER, emprenedoria col·lectiva

1. Presentació

Aquest document pretén col·laborar en l'avaluació de la primera edició de l'Estàrter, impulsada des de l'Escola de l'IGOP durant els cinc primers mesos de 2014. Aquesta proposta formativa vol oferir eines pràctiques, coneixements i reflexions per promoure projectes col·lectius amb vocació transformadora. L'Estàrter compta amb membres de 9 institucions diferents: IGOP-UAB, CRIC (redactors d'Opcions), LabCoop, Hobest Consultora, RAI, Can Masdeu, Federació Catalana d'ONG, Cooperativa ETCS i Cooperativa Fil a l'Agulla.

En el marc de l'avaluació de la primera edició, s'han realitzat quatre entrevistes en profunditat a alumnes de l'Estàrter per contribuir al procés d'avaluació que està portant a terme l'IGOP. La realització de les entrevistes i l'anàlisi i presentació dels seus resultats forma part de l'espai contribucions del mateix Estàrter.

2. Criteris selecció entrevistes:

- 1) Haver realitzat totes les esferes i el postgrau d'economia cooperativa i no tenia cap projecte clar.
- 2) Haver realitzat dues esferes i comptava amb un projecte individual d'emprenedoria
- 3) Haver realitzat dues esferes i comptava amb un amb projecte d'emprenedoria col·lectiva
- 4) Haver realitzat dues esferes i comptava amb un amb un projecte col·lectiu de caràcter social.
- 5) Criteri de gènere (dos dones i dos homes)

Tot i aquests criteris, cal tenir en compte que es tracte d'una mostra molt limitada sobre el conjunt de participants i que a més, han estat alumnes bastant actius en els espais en els quals han participat.

3. Qüestionari

Per la realització d'aquest document s'ha realitzat un qüestionari en consens amb la coordinació de l'Estàrter de 8 preguntes distribuïdes en quatre parts: **a)** sobre el concepte d'emprenedoria col·lectiva i la seva evolució; **b)** l'estructura i espais de l'Estàrter; **c)** la comunitat Estàrter; **d)** l'impuls de projectes col·laboratius.

QÜESTIONARI ENTREVISTES
1. Què significa per tu l'emprenedoria/ iniciativa social col·lectiva? Quina és la seva principal fortalesa i les dificultats o reptes que planteja actualment?
2. El teu pas per l'Estàrter ha canviat la teva mirada sobre l'emprenedoria/iniciativa social col·lectiva? en quin sentit?
3. Penses que l'estructura de l'Estàrter organitzat en esferes formatives i espais de col·laboració com l'arremangar-se, el co-working o els divendres de contextos ha estat útil?
4. Com valores les esferes? Què t'ha estat més útil i què milloraries?
5. Quina és la teva valoració de l'espai arremangar-se (contribucions, contextos)? Tens alguna proposta de millora?
6. Com valores la comunitat Estàrter en termes de clima grupal, contactes útils, creació de xarxa, etc.?
7. A nivell global, creus que Estàrter ha complert les teves expectatives personals? En quin sentit?
8. En cas que arribessis amb un projecte, l'Estàrter ha estat útil per l'evolució d'aquest? Has pogut compartir i socialitzar els coneixements i aprenentatges amb la resta de membres del teu projecte? Tens alguna proposta perquè l'Estàrter enforteixi i optimitzi els projectes?

4. Principals resultats dels qüestionari

1. Què significa per tu l'emprenedoria/ iniciativa social col·lectiva? Quina és la seva principal fortalesa i les dificultats o reptes que planteja actualment?
<p>Pot ser moltes coses: un projecte d'auto-ocupació, fins un projecte assembleari, associatiu, etc, el prioritari és que sigui col·lectiu. Generalment hi ha una tendència en les persones més vinculades en els moviments socials, de separar la tasca activista de la productiva. En canvi, l'emprenedoria col·lectiva permet que la vida professional estigui alineada amb els valors personals.</p> <p>Fortaleses: La relació entre les persones, el fet que sigui col·lectiu aporta molta més riquesa i molta més capacitat de sostenibilitat, especialment pel que té a veure amb dimensions més "inviabls" (reconeixement, motivació, compartir somnis...).</p> <p>Tots els entrevistats consideren que l'emprenedoria col·lectiva té un llarg recorregut i que és una aposta de futur, entre d'altres coses perquè la interconnectivitat amb la resta de les persones de la societat és fonamental i més avui en dia.</p>

Dificultats: La relació entre les persones, la cooperació i la col·laboració, ja que el consens es fa difícil i sol portar conflictes. A més, sovint ens centrem en tot allò racional i productiu i ens oblidem de la part humana, social i relacional, la qual és especialment important quan volem conjuntar un projecte amb viabilitat econòmica i transformació social. El risc que solem tenir és trobar l'equilibri entre aquestes dues vessants, ja que a vegades els projectes són poc eficients econòmicament i hi ha una tendència a l'auto-precarització en termes econòmics.

2. El teu pas per l'Estàrter ha canviat la teva mirada sobre l'emprenedoria/iniciativa social col·lectiva? en quin sentit?

Per a la persona que no tenia cap projecte i que a banda de l'Estàrter ha realitzat el postgrau d'economia cooperativa, l'Estàrter li ha obert la mirada al camp sense ànim de lucre i ha entès que hi ha molta emprenedoria amb objectius que no són merament econòmics, tot i que les necessitats i dificultats són molt semblants.

Per a qui tenia un projecte clar d'emprenedoria col·lectiva, li ha fet prendre consciència que hi ha vessants del projecte (especialment aquells que tenen a veure amb els requeriments legals i pressupostaris) que no sabem fer i per tant, ha après a conèixer les limitacions i a buscar assessorament o externalització respecte a aquests aspectes.

Una altra persona ha expressat que a nivell personal l'Estàrter li ha canviat la seva mirada respecte els ritmes grupals i sobre la necessitat d'avaluar el procés, no només el resultat final.

3. Penses que l'estructura de l'Estàrter organitzat en esferes formatives i espais de col·laboració com l'arremangar-se, el co-working o els divendres de contextos ha estat útil?

La valoració respecte l'estructura de l'Estàrter és altament positiva ja que tothom valora la flexibilitat que permet, l'adaptació en funció de les necessitats i les inquietuds personals, la possibilitat que membres d'un mateix projecte facin esferes diferents i la facilitat econòmica que suposa.

Així mateix es valora com una proposta formativa molt transformadora ja que l'espai arremangar-se suposa una implicació i un enfocament que es porta a la pràctica des del primer moment. "Reconeix l'autoritat del qui té coneixement i experiència i ho pot transmetre de manera unidireccional i participativa (pel que fa a les esferes) i també la part de reconèixer el valor que té aportar-nos entre nosaltres i de poder conèixer els projectes dels altres i a la inversa (arremangar-se)".

Tanmateix, es reconeix una poca utilització de l'espai de co-working ja sigui perquè no es comptava amb un projecte propi, per falta de temps o per la llunyania de l'espai (respecte el centre de Barcelona).

Per altra banda, alguna de les persones que només han fet dues esferes considera que la distància en el temps entre la realització d'una i de l'altra, li ha dificultat la vinculació amb l'espai arremangar-se i inclús l'ús de la plataforma del moodle.

4. Com valoren les esferes? Què t'ha estat més útil i què milloraries?

Valoració de les esferes per ordre cronològic

INVISIBLE

De les quatre persones només una no ha fet la invisible, les tres restants la valoren com la més enriquidora, necessària i la que els ha obert més coses que desconeixien. Amb tot, coincideixen en que no es va aprofundir suficient amb les eines i les dinàmiques i una de les persones li hagués agradat una mica més de teòrica o de bibliografia que estigués en català i/o castellà. La valoració de les docents ha estat molt positiva. Es considera que aquesta esfera hauria de ser (si fos possible) obligatòria ja que és en bona part, responsable de la creació del clima grupal.

PENSABLE

En aquesta esfera hi ha participat dues de les quatre persones i una tercera només a la part de les assemblees, la qual ha estat valorada molt positivament per les tres. En quant a la resta de l'esfera, la combinació de les dues docents ha estat una bona idea però per un costat una de les persones considera que va tenir massa pes la part "invisible" i que no es va aprofitar suficientment la docent Ester Vidal. En canvi, l'altre persona considera que va ser un gran encert i va ser l'esfera "estrella". Així mateix, es comenta que va haver-hi poca formació sobre estratègia i que hagués faltat més eines i algun cas real d'organització.

TANGIBLE

Aquesta l'han fet la meitat de les persones entrevistades i ha estat ben valorada, sobretot perquè es tracte d'un contingut feixuc. Així mateix, han aplaudit l'esforç i adaptabilitat de les docents pel canvi d'enfocament realitzat. Tot i això es va trobar a faltar estudis de mercat amb un anàlisi més qualitatiu. També es va considerar molt positiu que, donada la temàtica, tingués una regularitat setmanal i també va ser molt interessant que estiguessin barrejats amb la gent del postgrau (la persona que va fer el postgrau diu que aquesta esfera cal repensar el seu encreuament amb el postgrau perquè pels estudiants d'aquest no va ser tant interessant).

VISIBLE

Aquesta esfera ha estat feta per tres persones i potser ha estat la menys valorada, sobretot perquè diuen que s'allunya de l'esperit de l'Estarter ja que es van aportar moltes dades i massa informació teòrica. Així mateix, algú ha manifestat que no es van complir les seves expectatives perquè esperava que es tractés el tema de la comunicació interna en l'organització i això no es va fer. Per altra part, s'ha valorat molt positivament la predisposició de les docents de tutoritzar personalment a alguns projectes respecte a plans de comunicació.

En quant a l'**ordre de les esferes** es considera molt pertinent, especialment iniciar amb la invisible i acabar amb la visible. Fins i tot hi ha la proposta que al mig o al final del curs, es tornés a fer de nou alguna dinàmica de la invisible donat que el grup està més consolidat i es pot treballar millor una veritable dinàmica grupal.

Respecte alguna **proposta de millor a nivell general** de l'àmbit de les esferes, algú a plantejat la possibilitat de fer un diagnòstic sobre què quines són les eines més necessàries i prioritàries dels projectes d'emprenedoria col·lectiva i aportar-ho a nivell de referències i en canvi, dedicar més temps a treballar la part vivencial i de cohesió grupal. Finalment, alguna persona considera que per preparar el temari s'hauria de tenir en compte el perfil de projectes ja que ha trobat a faltar exemples i dinàmiques sobre moviments socials.

5. Quina és la teva valoració de l' 'espai arremangar-se (contribucions, contextos)? Tens alguna proposta de millora?

La valoració general és molt positiva, especialment es valora la possibilitat de compartir els projectes i de l'aprenentatge col·lectiu, ja sigui en clau projecte o en base a les contribucions.

“es dóna l'oportunitat que moltes persones pensen que no tenen potencialitat o facin i aquelles que no ho aconsegueixen fer, se'n adonen que hi ha altres persones que ho fan i que lo que fan potser no s'havien plantejat com una opció d'habilitat”.

“M'encanta la idea que cadascú pugui contribuir i és com una bona pràctica i que canvia la posició que tens, ets productor, compartidor de serveis. És molt empoderador aportar alguna cosa al grup”.

En quant a suggeriments, es planteja que es proposin algunes contribucions per part de la coordinació de l'Estàrter relacionades amb les esferes ja que sovint les persones no ens sentim capaces d'aportar res i en canvi, quan tenim davant una proposta, solem veure'ns més capaços. També es suggereix que estaria bé visibilitzar més les contribucions (nom, data) ja que malgrat algú no s'hagi apuntat d'entrada, potser quan arriba el dia de la data decideix participar-hi. Així mateix, es proposa que l'espai arremangar-se pugui obrir-se a les persones que participen en els projectes però que no fan l'Estàrter. Finalment també es proposa que de cara a la següent edició, pugui haver-hi participació dels alumnes i dels projectes de la primera edició per enriquir l'espai i seguir la vinculació de l'Estàrter d'aquells que han acabat aquest any.

6. Com valora la comunitat Estàrter en termes de clima grupal, contactes útils, creació de xarxa, etc.?

La valoració general és altament positiva, es considera que es va crear un ambient amb molta complicitat, molt respecte, molta intel·ligència grupal, voluntat d'acord i de consens. Hi ha una proposta de treballar més a partir del cos ja que es una eina que genera encara més proximitat i complicitat, elements característics d'una proposta com aquesta.

Així mateix, tothom valora la capacitat “d'enxarxament” que ha facilitat l'Estàrter ja que la

generació de contactes, tant personals com a nivell de projectes ha estat molt interessant i ha permès obrir vincles de col·laboració o de generació de sinergies entre entitats i persones. En aquest sentit, es proposa mantenir dinàmiques per l'intercanvi de coneixements i per a possibles assessoraments o recolzaments entre els membres de la primera edició.

**7. A nivell global, creus que Estàrter ha complert les teves expectatives personals?
En quin sentit?**

Totes i tots els que han s'havien creat expectatives han manifestat que aquestes s'han vist superades en escriure. Totes les persones valoren sobretot el creixement personal i de grup que li ha suposat el pas per l'Estàrter, més que l'aprenentatge laboral. Malgrat això, hi ha consens sobre l'interès que ha suposat en quan a creació de contactes professionals.

**8. En cas que arribessis amb un projecte, l'Estàrter ha estat útil per l'evolució d'aquest?
Has pogut compartir i socialitzar els coneixements i aprenentatges amb la resta de
membres del teu projecte? Tens alguna proposta perquè l'Estàrter enforteixi i optimitzi els
projectes?**

Totes les persones consideren que el pas per l'Estàrter ha fet créixer i evolucionar els seus projectes. Fins i tot la persona que no en té cap, considera que ha vist créixer els dels demés. Respecte a les dues persones que tenien projectes amb un col·lectiu determinat, una encara no ha pogut realitzar cap traspàs a la resta de membres i en canvi, una altra han realitzat un procés de traspàs molt enriquidor que ha cohesionat molt al grup, fins hi tot parla de l'Estàrter com a relació "paterno-filial" amb el seu projecte.

En quant a propostes d'optimització dels projectes es planteja la possibilitat que les dinàmiques que es fan a les diferents esferes es fessin tenint en compte els projectes i els casos pràctics partissin de la realitat d'aquests, de manera que es veiessin reforçat al llarg de tot el curs. Així mateix es proposa alguna iniciativa de "tutorització o assessorament" dels projectes per part dels/les docents al llarg del curs. De fet, aquesta proposta sembla que estava present a la proposta llançada sobre l'Estàrter però ningú dels entrevistats ho va acabar d'entendre i de fet, no s'ha donat tal i com s'expressava en la propaganda inicial.